

Littafin Yowel da Ikilisiyar Adventist ta Kwana ta Bakwai ta Laodikiya - Lamba Ta Sha Uku

Jeff Pippenger

2025-12-18

Lamba Sha Uku

A halin yanzu muna magana ne game da alamar annabci ta 1863. Muna mai da hankalinmu kan Kadesh na Littafi Mai Tsarki a matsayin alamar tawayen Isra'ila ta dā game da “hutun” da ya jawo mutuwar su a cikin wani lokaci da ya kai ga kololuwa a Kadesh, ta haka yana kwatanta kin “tsoffin hanyoyi” na Irmiya a 1863 sa’ad da aka fi “sau bakwai” na Lawiyawa ashirin da shida.

A cikin neman hasken da yake da alaƙa da Kadesh da 1863, muna ta tantance gwaje-gwaje goma da suka kai har zuwa Kadesh. Mun riga mun gano gwaje-gwaje uku na farko a matsayin gwajin manna. Ana iya wakiltar waɗannan mataƙai uku a matsayin mu’ujizai ko gwaje-gwaje, kuma hutun Asabbaci, kasancewarsa gwaji na farko cikin gwaje-gwaje goman, yana daidai da gwaji na goma, wanda Bulus ya bayyana a sarari ƙwarai a cikin Ibraniyawa a matsayin “hutu.” Gwaje-gwaje goman suna da hutun alfa da hutun omega.

Ba kome yadda dālibin annabci yake so ya ayyana “hutun” da Ibraniyawa suka fi a Kadesh ba—gama a ma’anar annabci kowane “hutu,” (layi bisa layi) yana nufin “hutun da watsakarwa” wadda ita ce ruwan sama na ƙarshe. Kadesh alama ce ta musamman ta kin saƙon ruwan sama na ƙarshe, haka kuma ta kin kwarewar ruwan sama na ƙarshe, domin hatimin da ake cika a kan dubu dāri da arba’in da huɗu a Kadesh, daidaituwa ce a cikin gaskiya duka “ta fuskar hankali da kuma ta fuskar ruhu.”

“Da zaran an hatimce mutanen Allah a goshinsu—ba wani hatimi ko alama ba ce da za a iya gani, sai dai kafuwa cikin gaskiya, ta fuskar fahimta da kuma ta ruhaniya, har ba za a iya girgiza su ba—da zaran an hatimce mutanen Allah kuma aka shirya su domin girgizawar, za ta zo. Hakika, ta riga ta fara; shari’un Allah yanzu suna bisa ƙasar, domin su yi mana gargadi, domin mu san abin da ke zuwa.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, juzu’i na 4, 1161.

Kafuwa “cikin gaskiya” “ta fuskar hankali” yana wakiltar karɓar hanyar “layi bisa layi” a matsayin tafarki kaɗai tilo mai tsarkakewa a cikin nazarin Maganar Allah. An tabbatar da wannan kuntatacciyar hanya a matsayin hanya madaidaiciya a watan Agustan 1840, sa’ad da “jama’a da yawa suka gamsu da daidaiton ƙa’idojin fassarar annabci da Miller da abokan aikinsa suka runguma, kuma aka ba motsin zuwan Ubangiji ƙwarin gwiwa mai banmamaki.” “Ƙwarin gwiwa mai banmamaki” yana wakiltar bayyanuwar ikon Ruhu Mai Tsarki wanda ya aike da saƙon mala’ika na fari a duniya baki ɗaya a shekarar 1840.

Waɗanda suka shiga cikin aikin da yake wakiltar “gagarumin motsi mai banmamaki” an ba su iko su yi wannan aikin ne ta wurin ikon Ruhu Mai Tsarki. Ruhu Mai Tsarki ya bayyana ikonsa ne kawai a tsakanin waɗanda suka karɓi tsattsarkan tsarin aiki. Ruhu Mai Tsarki ya bayyana ikonsa ne

kawai a cikin waɗanda suka karɓi tsattsarkan tsarin aiki.

Kafuwa cikin gaskiya ta fuskar fahimta shi ne karɓar tsarin layi bisa layi, kuma “karɓar” tsarin layi bisa layi ana wakilta shi ga wani ɗan Laodicea a matsayin buɗe kofar zuciya domin shiga na Manzon zuwa Laodicea a cikin mutumin Ruhu Mai Tsarki. Karɓar wannan tsattsarkan tsari yana kawo ikon Ruhu Mai Tsarki cikin tunanin waɗanda suke kafuwa cikin gaskiya ta fuskar fahimta. Karɓar wannan tsari yana haifar da ruhaniyya wadda ake wakilta a matsayin haɗuwar Allahntaka da ɗan’adamntaka. Aiwatar da tsarin Littafi Mai Tsarki na layi bisa layi, sa’ad da aka gauraya shi da bangaskiya, ana wakilta shi a matsayin kafuwa cikin gaskiya ta fuskar fahimta, kuma gaskiyar (saƙon) da tsarin yake samarwa ba za a iya raba ta da Yesu ba, wanda shi ne Kalma. Karɓar saƙon Kalmarsa shi ne karɓar Ruhu Mai Tsarki cikin tunaninka. Saboda haka, kafuwa cikin gaskiya ta fuskar fahimta yana haifar da kwarewar ruhaniyya wadda take karɓar hatimin amincewar Allah.

Kadesh shi ne gwaji na ƙarshe ga Isra’ila ta dā. Azuzuwan biyu na masu shan ruwan inabi a cikin littafin Joel an raba su kuma an bambanta su da juna bisa ga ƙin amincewa ko karɓar saƙon ruwan sama na ƙarshe wanda Joel ya bayyana a matsayin “sabon ruwan inabi” sabanin gurbataccen ruwan inabin da ɗayan ajin yake sha. “Sabon ruwan inabi” na Joel shi ne “hutawa” na Bulus a cikin Ibraniyawa uku da huɗu. Haka kuma shi ne abin da “mashayan mayen Ifraimu” na Ishaya suka ƙi “ji”—ga waɗanda ya ce, “Wannan shi ne hutawar da za ku sa mai gajiya ya huta da ita; wannan kuma shi ne wartsakewar”: duk da haka ba su yarda su ji ba. Amma maganar Ubangiji ta zama gare su umarni bisa umarni, umarni bisa umarni; layi bisa layi, layi bisa layi; a nan kaɗan, a can kaɗan; domin su tafi, su fāɗi da baya, a kakkarya su, a tarko su, a kuma kama su.”

Mun gane cewa tawāyen ɗan marakin zinariya na Haruna yana wakiltar ‘biyu’ daga cikin gwaje-gwaje goma waɗanda suka ƙare a Kadesh. Rarraba wancan gwaji zuwa gwaje-gwaje biyu ya yi daidai da lokacin gwaji na ruwan sama na ƙarshe wanda “gwajin siffar dabbar” yake wakilta, wato gwajin da yake ƙayyade makomar mutanen Allah. Ru’ya ta Yohanna sura ta goma sha uku tana bayyana ‘tawaye,’ gama lamba ‘goma sha uku’ tana wakiltar tawaye.

Babbin ya fara da dabbar teku ta papacy, babban alamar tawaye a bisa duniya, kamar yadda Daniyel ya bayyana ta a matsayin ikon da yake furta manyan kalmomi gāba da Maɗaukaki. Wannan tawaye kuma tawayar dabbar ƙasa ce ta biyo baya, wato, Amurka, wadda daga nan ta tilasta wa dukan duniya su bi misalinta na tawaye. Tsarin tawaye na uku a cikin babin yana samuwa a cikin na farkon tawaye uku ɗin, wanda aka wakilta da dabbar teku, alamar Vatican. A aya ta goma sha ɗaya Amurka tana magana kamar dragon, ta haka kuwa tana kafa siffa ga dabbar—siffar Vatican. Daga aya ta goma sha biyu zuwa gaba kuma, Amurka tana tilasta wa duniya ta yi haka ma. Tawayen Haruna yana da fuska biyu, yana wakiltar tawayen Amurka, sa’an nan kuma tawayen dukan duniya lokacin da aka tilasta siffar Vatican ta duniya.

Tawaye ta Haruna tana fayyace waɗannan lokuta biyu duka, waɗanda aka wakilta a matsayin bautar gumaka lokacin da Musa ba ya nan, sannan kuma aka biyo da bautar gumaka lokacin da Musa yana nan. Musa yana ta karɓar Shari’a, sabili da haka yana wakiltar Shari’ar Allah a matsayin maɓallin raba hanya a cikin tawayen. Jarabawar da siffar zinariya ta ɗan maraki—dabba ta Haruna ta wakilta ita ce jarabawar shekara ta 1863.

Gwajin dokar Lahadi ne, yana wakiltar layin rabuwa tsakanin rai da mutuwa. Shi ne layin rabuwa tsakanin Kasar Alkawari ko mutuwa a cikin jeji, layin rabuwa tsakanin alamar dabbar ko hatimin Allah, layin rabuwa tsakanin kaddarar Shebna dan Laodikiya ko Eliyakim dan Filadelfiya. Gwaje-gwaje uku na farko, waɗanda manna ta wakilta, suna alamar rigimar Asabar ko Lahadi, kamar yadda gwaji na goma ma yake yi. Layin rabuwa a cikin tawayen dan marakin zinariya na Haruna yana wakiltar gwaji na biyar da na shida duka biyu—kuma ita ce dokar Lahadi.

Gwaji na huɗu shi ne ruwan da yake a Massa, ma'ana “gwaji”, da Meriba, ma'ana “tutar Jehovah”, kuma yana cikin Fitowa 17:1–7, inda aka bayyana shi kai tsaye a matsayin “gwada Ubangiji”.

Dukan taron jama'ar 'ya'yan Isra'ila kuwa suka tashi daga jejin Sin, suna yin tafiyarsu mataki-mataki, bisa ga umarnin Ubangiji, suka sauka a Refidim; amma ba ruwa a can domin jama'a su sha. Saboda haka jama'a suka yi faɗa da Musa, suka ce, Ka ba mu ruwa mu sha. Sai Musa ya ce musu, Don me kuke yi mini faɗa? Don me kuke gwada Ubangiji? Jama'a kuwa suka kishirwace ruwa a can; sai jama'a suka yi gunaguni a kan Musa, suka ce, Don me ka fito da mu daga Masar, domin ka kashe mu da 'ya'yanmu da dabbobinmu da kishirwa?

Sai Musa ya yi kuka ga Ubangiji, yana cewa, Me zan yi wa wannan jama'a? Sun kusa su jefe ni da duwatsu.

Sai Ubangiji ya ce wa Musa, Ka shiga gaba a gaban jama'a, ka kuma ɗauki waɗansu daga cikin dattawan Isra'ila tare da kai; sandarka kuma, wadda ka bugi kogin da ita, ka riƙe a hannunka, ka tafi. Ga shi, zan tsaya a gabanka a can a kan dutsen a Horeb; za ka bugi dutsen, ruwa kuma zai fito daga cikinsa, domin jama'a su sha. Musa kuwa ya yi haka a gaban idanun dattawan Isra'ila.

Sai ya sa wa wurin suna Massa da Meriba, saboda gardamar 'ya'yan Isra'ila, kuma saboda sun gwada Ubangiji, suna cewa, “Ubangiji yana tare da mu ne, ko kuwa ba ya tare da mu?” Fitowa 17:1–7.

Jarabawar da “Massah” ke wakilta, da tutar da “Meribah” ke wakilta, su ne alfa na annabci wanda yake haɗuwa da omegarsa ta annabci sa'ad da Musa ya bugi wannan Dutsen a karo na biyu. Wannan yana nufin cewa na huɗu cikin tsokanar goma ana wakilta shi a Kadesh, gama Kadesh na biyu shi ne inda Musa ya bugi Dutsen cikin tawaye. Wannan yana nuna cewa Kadesh, a matsayin alama, ya ƙunshi gwajin ruwa wanda yake haifar da tuta.

Gwajin ruwan da yake haifar da tuta shi ne gwajin sakon ruwan sama na ƙarshe. Shekara ta 1863 ita ce inda ya kamata a ɗaga tutar, amma kaito; 1863 ta kasance ne kawai Kadesh ta fari, kuma Kadesh ta biyu tana a dokar Lahadi mai zuwa ba da daɗewa ba. Massah da Meribah suna wakiltar gwaji na ƙarshe ga dubu ɗari da arba'in da huɗu jim kaɗan kafin a ɗaga su a matsayin tuta a dokar Lahadi. Ba ikon Roma ba ne, ko ikon Yahudawa, ne ya shirya mutuwar Almasihu. An ba da wannan iko izni ne a cikin shawarar Sama tun zamanai da yawa kafin gicciye. Musa ya yi amfani da sandarsa, sandar da Allah da kansa ya shafa domin ta bugi Dutsen—amma sau ɗaya kawai. Wannan Dutsen, bisa ga wahayi, ana wakiltarsa da sakonnin 1840 zuwa 1844, waɗanda su ne tsofaffin gaskiyoyin tushe da suke wakiltar tafarkin masu adalci. A cikin gwajin da Massah take wakilta, ruwan da yake ceto shi ne ruwan da yake fitowa daga Dutsen tsofaffin hanyoyi. Wannan

ruwan yana gwadawa kuma yana fitar da rukuni biyu; ɗaya domin alamar dabbar, ɗaya kuma domin hatimin Allah, kamar yadda hatimin Allah yake a kan waɗanda aka ɗaga a matsayin tuta, kamar yadda Meribah take wakilta.

An gama haikalin kafin umarni na uku na Artashasta, abin da ya tabbatar da cewa haikalin Millerite da Kristi ya gina a cikin shekaru 46 daga 1798 zuwa 1844, an gama shi kafin mala'ika na uku, wanda zuwan umarni na uku yake wakilta. Dubu ɗari da arba'in da huɗu ana hatimce su ne nan kusa kafin dokar Lahadi, inda daga nan ake ɗaga su a matsayin hadayar tuta ta nunan 'ya'yan fari na Fentikos, kamar yadda ya kasance a zamanin ɗā. Massa da Meriba suna bayyana gwajin ruwa da saƙon Kiran Tsakar Dare yake wakilta a cikin tarihin mala'ika na farko da na uku.

Aikin haɗa Allahntaka da mutuntaka kuma ana wakilta shi a matsayin haɗuwar haikali biyu. Haka kuma ana wakilta shi a matsayin aure, inda namiji da mace, ko kuma haikalin mace da haikalin namiji, ake haɗa su su zama jiki ɗaya. Almasihu ya gina haikalin Millerite domin ya kai su cikin Haikalinsa na Sama inda za su sami “hutawa,” wanda aka wakilta a cikin tarihin 1844 da Asabar ta rana ta bakwai.

Sa'ad da aka aiwatar da wannan fahimta game da Massa da Meriba, a matsayin jarabawa ta huɗu, a tsakanin wata jarabawa ta buɗewa wadda ita ma tana wakiltar jarabawa uku, wadda kuma sai dokar Lahadi ta jarabawa ta biyar da ta shida ta biyo bayanta—sai ka iya gani, amma sai dai in kana shirye ka gani, cewa jarabawar manna mai ɓangarori uku ita ce jarabawa ta farko, sannan wata jarabawa ta biyo baya wadda take gabatar da jarabawa ta uku mai ɓangarori biyu ta ɗan marakin zinariya na Haruna. Massa da Meriba ana wakilta su tare, gama a cikin saƙon mala'ika na biyu kaɗai ne ake samun “ninkawa” na annabci. Jarabawa uku na farko na manna su ne saƙon mala'ika na farko. Jarabawar Massa da Meriba ita ce saƙon mala'ika na biyu, tawayen Haruna kuwa shi ne saƙon mala'ika na uku.

Gwaji na biyar shi ne gwajin ɗan marakin zinariya na Haruna, wanda ya fara da bayyanuwar bautar gumaka sa'ad da 'yan tawaye suka yi zaton cewa tawayensu tsirara a boye yake ga Allah.

Da mutanen kuwa suka ga Musa ya jinkirta saukowa daga dutsen, sai mutanen suka taru wurin Haruna, suka ce masa, Tashi, ka yi mana alloli waɗanda za su riƙa tafiya a gabanmu; gama wannan Musa, mutumin nan da ya fito da mu daga ƙasar Masar, ba mu san abin da ya same shi ba. Sai Haruna ya ce musu, Ku cire 'yan kunnen zinariya da suke a kunnuwan matanku, da 'ya'yanku maza, da 'ya'yanku mata, ku kawo mini su. Sai dukan mutanen suka cire 'yan kunnen zinariya da suke a kunnuwansu, suka kawo wa Haruna su. Ya kuwa karɓe su daga hannuwansu, ya sassaƙa shi da kayan sassaƙa, bayan ya yi shi ɗan maraki na zubi; sai suka ce, Waɗannan su ne allolinka, ya Isra'ila, waɗanda suka fito da kai daga ƙasar Masar. Da Haruna ya ga haka, sai ya gina bagadi a gabansa; Haruna kuwa ya yi shela, ya ce, Gobe idi ne ga Ubangiji.

Da safe suka tashi da sassafe washegari, suka miƙa hadayun ƙonawa, suka kawo hadayun salama; jama'a kuwa suka zauna domin su ci su sha, sa'an nan suka tashi su yi rawa. Fitowa 32:1–6.

Gwaji na shida shi ne sashe na biyu na tawaye na ɗan marakin zinariya, sa'ad da Musa ya dawo daga karɓar Dokoki Goma. Musa ya yi tambaya, “Wane ne yake a gefen Ubangiji?” mafi yawansu suka ci gaba da kasancewa ba sa ɗaukar matsayi ko kuwa suka goyi bayan masu bautar gumaka, suna bayyana wannan tawaye ɗaya a sarari a gaban mai shiga tsakani.

Jarabawa ta biyar da ta shida suna nuni a sarari kuma suna daidaita da dokar Lahadi. Iliya a kan Dutsen Karmel ya yi irin wannan tambaya kamar yadda Musa ya yi. Zaɓi a yau wa za ku bauta wa, yana nuni ga jarabawar dokar Lahadi. Alamar gwajin siffar dabbar tana nuni ga dokar Lahadi. Rarrabuwar Lawiyawa a cikin labarin Haruna da rarrabuwar kabilu goma sha biyu a cikin labarin maruƙa biyu na zinariya na Yerobowam, suna bayyana rarrabuwar masu hikima da marasa hikima a lokacin dokar Lahadi. Laodikeyawa su ne budurwai marasa hikima, kamar yadda 'Yar'uwa White ta shaida, sabili da haka rarrabuwar budurwai a lokacin dokar Lahadi ita ce rarrabuwar Laodikeyawa da Filadelfiyawa. Jarabawa ta biyar da ta shida, waɗanda su ne jarabawa guda ɗaya mai fuska biyu, suna daidaita da dokar Lahadi, wanda ke nufin suna daidaita da 1863, da Kadesh.

Babi na talatin da biyu da na talatin da uku na Fitowa sun cika a ranar guda ɗaya ƙwarai, tazarar sa'o'i kaɗan ce kawai a tsakaninsu, kuma wannan ranar tana wakiltar 1863 da Kadesh. A cikin babi na talatin da uku Musa ya roki ya ga ɗaukakar Allah. Saboda haka, muna ganin Musa a cikin tsokana ta biyar da ta shida ana sãke shi zuwa cikin mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu. Wannan Musa ɗin kuma yana Kadesh yana bugun Dutsen a karo na biyu, ta haka yana wakiltar wani rukuni da Dutsen ya murƙushe su, domin sun ƙi su fãɗi a kansa. Wannan Dutsen saƙo ne, sabili da haka akwai alamu biyu na Musa a Kadesh, ɗaya yana bayyana ɗaukakar Allah, ɗayan kuma yana ƙin Dutsen.

“Bari waɗanda suke tsaye a matsayin masu tsaron Allah a kan katangar Sihiyona su zama mutane masu iya ganin hatsarori tun kafin jama'a su gan su,—mutane masu iya bambance tsakanin gaskiya da kuskure, adalci da rashin adalci.

“An riga an ba da gargadi: Kada a yarda wani abu ya shigo da zai girgiza tushen bangaskiyar da muka kasance muna ginawa a kai tun daga lokacin da saƙon ya zo a 1842, 1843, da 1844. Na kasance cikin wannan saƙo, kuma tun daga wancan lokaci nake tsaye a gaban duniya, mai aminci ga hasken da Allah ya ba mu. Ba mu da niyyar ɗauke kafafunmu daga kan dandalin da aka sa su a kai ba, yayin da kullum da kullum muke neman Ubangiji da addu'a ta ƙwarai, muna neman haske. Kuna tsammani zan iya watsar da hasken da Allah ya ba ni? Zai kasance kamar Dutsen Zamani. Yana ta yi mini jagora tun daga lokacin da aka ba ni shi.” Review and Herald, Afrilu 14, 1903.

Daya daga cikin alamomin “Musa a Kadesh” shi ne buga Dutsen da sanda, alamar iko. A karo na farko ikon Allah ne, a karo na biyu kuma ikon mutum ne. Rukunin da Musa yake wakilta a Kadesh na biyu an kwatanta su a matsayin mashaya na Ifraimu, waɗanda suke amfani da ikon tauhidinsu (sanda) domin su kai hari ga saƙon ruwan sama na ƙarshe, wanda shi ne saƙon tsofaffin hanyoyi na 1840 zuwa 1844.

“Dukkan saƙonnin da aka bayar daga 1840–1844 dole ne a sa su zama masu ƙarfi yanzu, domin akwai mutane da yawa da suka rasa alkiblarsu. Dole ne saƙonnin su isa ga dukan

ikklisiyoyi.

“Almasihu ya ce, ‘Masu albarka ne idanunku, gama suna gani; da kunnuwanku, gama suna ji. Gama hakika ina gaya muku, annabawa da yawa da adalai sun yi marmarin ganin abubuwan nan da kuke gani, amma ba su gan su ba; da kuma jin abubuwan nan da kuke ji, amma ba su ji su ba’ [Matiyu 13:16, 17]. Masu albarka ne idanun da suka ga abubuwan da aka gani a 1843 da 1844.

“An ba da sakon. Kuma bai kamata a yi jinkiri wajen maimaita sakon ba, domin alamu na zamani suna cika; dole ne a kammala aikin karshe. Za a yi babban aiki cikin dan gajeren lokaci. Ba da daɗewa ba za a ba da saƙo bisa nufin Allah wanda zai karu ya zama kira mai karfi. Sa’an nan Daniyel zai tsaya a matsayinsa, ya ba da shaidarsa.” Manuscript Releases, juzu’i na 21, 437.

Gwaji na farko na manna gwaje-gwaje uku ne. Na karshe cikin gwaje-gwaje goma shi ne gwajin mala’ika na uku. Duka na farko da na karshe suna wakiltar “hutawa” a matsayin alamar gwajin. Gwaji na farko gwaje-gwaje uku ne, yana wakiltar mala’ika na farko wanda mala’ika na biyu yake biye da shi, amma gwaji na huɗu, inda hatimcewa da ɗaukaka a matsayin tuta suke akwai, Massa da Meriba ne suke wakiltarsa. Mala’ika na uku, wanda gwaje-gwaje na biyar da na shida suke wakilta, shi ne gwaji na uku, wanda ya biyo bayan gwaji na biyu na Massa da Meriba, da kuma gwaji na farko na manna.

Tsokanar da aka yi a Taberah kamar yadda aka bayyana a cikin Littafin Kidaya 11:1–3 ita ce gwaji na bakwai. Ayoyin da suke gabatar da gwajin bangaskiya mai zafi wanda “Taberah” ke wakilta—wato ‘wurin konewa’—sun zo ne bayan ayoyin da suke bayyana tafiyar mutanen Allah cikin jeji. An kwatanta rashin haƙurin da ya bayyana a sura ta goma da dubu ɗari da arba’in da huɗu waɗanda suke bin Dan Ragon duk inda yake tafiya. Waɗannan su ne waɗanda suke da haƙurin tsarkaka, amma Isra’ila ta ɗa tana nuna rashin haƙuri a sura ta goma wanda ya kai su ga jarabawarsu mai zafi a sura ta goma sha ɗaya.

Sai suka tashi daga dutsen Ubangiji, suka yi tafiyar kwana uku; akwatin alkawarin Ubangiji kuwa yana gabansu a cikin tafiyar kwana ukun nan, domin ya nemo musu wurin hutawa. Gajimaren Ubangiji kuma yana bisansu da rana, sa’ad da suka tashi daga sansani. Sai ya zama, a duk lokacin da akwatin ya tashi gaba, Musa yakan ce, Ka tashi, ya Ubangiji, bari maƙiyanka su watse; bari kuma masu kinka su gudu daga gabanka. Kuma sa’ad da ya tsaya, sai ya ce, Ka komo, ya Ubangiji, zuwa ga dubban dubbai na Isra’ila. Kidaya 10:33–36.

Aya ta gaba tana gabatar da tawayar Taberah.

Sa’ad da mutanen suka yi gunaguni, sai ya bata wa Ubangiji rai; Ubangiji kuwa ya ji shi; fushinsa kuma ya kuna; sai wutar Ubangiji ta kama a cikinsu, ta cinye waɗanda suke a gefen iyakar sansani. Mutanen kuwa suka yi kuka ga Musa; sa’ad da Musa ya yi addu’a ga Ubangiji, sai wutar ta mutu. Ya kuma sa wa wurin suna Tabera, domin wutar Ubangiji ta kama a cikinsu. Lissafi 11:1–3.

Tsokanar da ta biyo bayan bayyanar wuta ita ce marmarin cin abincin nama, kuma ita ce gwaji na takwas. Ana samun wannan a Littafin Lissafi 11:4–34. Gunagunin da aka yi a Taberah yana

wakiltar wata lalatacciyar dabi'a ta sama, rashin hakuri, kuma tawayar sha'awar tukwanen naman Masar tana wakiltar dabi'ar kasa. Wutar tana wakiltar tsarkakewa ta wuta ta Manzon Alkawari a Malachi sura ta uku, domin a ma'anar annabci Taberah na nufin wurin konewa, kuma wurin konewar a cikin Maganar annabcin Allah yana cikin Malachi uku, inda wuta take haifar da wani rukuni marar hakuri da aka kaddara domin a tsarkake shi ta hanyar konewa, da kuma wani rukuni mai hakuri wadanda ake tsarkakewa kamar hadaya wadda ake dagawa sama.

Wadanda Musa yake wakilta a cikin gwaji mai ninki biyu na yanayi na sama da na kasa na Taberah su ne mutum dubu dari da arba'in da hudu wadanda suka kafu a cikin gaskiya, ta fuskar fahimta ta hankali da kuma ta ruhaniya. Hankali yana gane yanayin sama, kuma a ruhaniyance yana wakiltar haɗuwar Allahntaka da bil'adama. Allahntaka ba za ta iya haɗuwa da bil'adama ba sai lokacin da aka gicciye yanayin kasa ya kuma mutu. Kafuwa a cikin gaskiya ta fuskar hankali da ta ruhaniya tana wakiltar gogewar samun hatimi. Wutannin Taberah suna wakiltar rabuwa ta karshe tsakanin alkama da ciyawa banza a cikin aikin Kristi na ta da haikalin mutum dubu dari da arba'in da hudu.

Jarabawa ta tara ita ce tawayen Maryamu da Haruna da ake samu a Littafin Lissafi 12. Tsokanar ba ta bambanta da tsokanar Kora, Datan da Abiram ko ta Minneapolis a shekara ta 1888 ba. Batun bai tsaya ga kin sakon Allah kadai ba, amma har da kin zaɓin shugabanci da Allah ya yi.

Hukuncin shugabannin da suka ki ba sakon kadai ba, har ma da mai dauke da sakon, yana gabata ga gwaji na goma. Jagoranci yana bayyana a matsayin masu ridda jim kaɗan kafin dokar Lahadi, wadda ita ce gwaji na goma. Dokar Lahadi tana daidaituwa da gicciye, kuma a kan hanyar zuwa ga gicciye, wato dokar Lahadi, jagoranci ya zaɓi Barabbas, Almasihu na karya, gama "bar" na nufin 'dan' kuma "abba" na nufin 'uba.' Yayin da ake kusantar gicciye (dakar Lahadi) ko Kadesh, jagoranci yana bayyana cikakkiyar ridda, yana zaɓen Almasihu na jabu, kuma yana kuma bayyana kai tsaye ga hukumomin farar hula cewa ba su da wani sarki sai Kaisar.

Gwaji na bakwai, na takwas da na tara suna nuna aikin hatimcewa, amma misalin kuwa na budurwai marasa hikima ne. Gwaji na goma daga cikin wadannan gwaje-gwajen shi ne tawaye na farko na Kadesh, yana wakiltar 1863. Daga 1846 aka kawo Ibraniyawa zuwa Sinai domin su karɓi Shari'a. Alluna biyu na Dokoki Goma su ne alamar dangantakar alkawarin Allah da Isra'ila ta da ta zahiri, kuma alluna biyu na Habakkuk su ne alamar dangantakar alkawarin Isra'ila ta zamani ta ruhaniya. An gabatar da allo na biyu a 1850, kuma kamar yadda Isra'ila ta da ta yi alkawarin kiyaye Shari'ar, zuwa 1856 an kawo gwaji na karshe, kamar yadda 'yan leken asiri da suka ziyarci Kasar Alkawari suka kwatanta. Ra'ayin rinjaye da aka kai a cikin shekaru bakwai daga 1856 zuwa 1863 shi ne cewa jejin Laodicea ne wurin da suke so su mutu.

Lokacin daga 1844 zuwa 1863 ana misalta shi da lokacin da ya fara da baftisma a Bahar Maliya, wanda ya kare da wata baftisma a Kogin Urdun, a daidai wurin da Yesu zai zama Almasihu, sa'ad da daga baya Yahaya ya yi masa baftisma. Baftismar a Bahar Maliya ta bayyana dangantakar alkawari tare da Isra'ila ta da. Wannan dangantaka ta fara da aure wanda a lokaci guda ya tayar da wani tsarin gwaji mai mata kai goma. Sa'an nan aka kawo su Sinai, suka yi alkawarin kiyaye dokarsa, amma ba su yi ba; sannan suka kasa a gwaji na goma kuma na karshe a tawaye na farko na Kadesh. Bayan shekaru arba'in, da tawaye na biyu kuma mafi girma a Kadesh, suka shiga Kasar

Alkawari ta wurin yi musu baftisma cikin Kogin Urdun.

Dukkan alamomin baftisma suna daure wuri guda da alkawari. Tarihin omega da Kadesh na biyu suna daidaita da tarihin Kadesh na farko na alpha. Tawayen omega na Musa ya fi girma kwarai da tawayen dukan al'umma a tawayen alpha na Kadesh. Omega kullum ya fi girma. Waɗannan tawayen biyu tare suna wakiltar tawayen masu ilimi da marasa ilimi na Ishaya, waɗanda suka ki su shiga cikin hutun saƙon ruwan sama na ƙarshe.

Baftisma guda uku (Bahar Maliya, Kogin Urdun da Kogin Urdun), na farko na Musa ne, na ƙarshe kuma na Almasihu; saboda haka Musa shi ne alpha, Almasihu kuma omega. Harafin da yake tsakanin harafi na farko da na ashirin da biyu na haruffan Ibraniyanci, wato harafi na goma sha uku, sa'ad da aka haɗa shi kuma ya bi harafi na farko, wanda kuma daga nan aka haɗa da harafi na ƙarshe, wato na ashirin da biyu, yana ƙirƙirar kalmar Ibraniyanci “gaskiya.” Baftisma ta tsakiya ita ce ta Kogin Urdun da Kadesh. Baftisma ta farko a Bahar Maliya, ta biyo bayan baftisma a Urdun. Amma baftisma ta farko a Urdun an jinkirta ta na shekara arba'in har zuwa ziyarar ta biyu zuwa Kadesh da kuma ainihin baftismar Urdun. Baftisma ta uku, wadda take wakiltar lokacin ziyarar da aka ƙayyade ga Yahudawa, ta riga ta iso sa'ad da Almasihu ya fara aikinsa na tabbatar da alkawari har mako guda, cikin cikas Daniel tara da aya ta ashirin da bakwai, kuma wannan shi ne sa'ar shari'a ga Isra'ila ta dā.

Baftisma na farko a Bahar Maliya shi ne saƙon mala'ika na farko, kuma ziyarce-ziyarcen nan biyu zuwa Kadesh suna wakiltar “ninkawa”, gama a ziyarar farko zuwa Kadesh da Kogin Urdun ne ake wakiltar tawayen mutanen alƙawarin Allah, kuma a Kadesh ta biyu ne ake bayyanar da tawayen shugabanci. Kadesh da ziyarce-ziyarcen nan biyu suna wakiltar ninkawar saƙon mala'ika na biyu inda ake bayyanar da rukuni biyu, kuma duka rukunan nan biyu ana wakiltar su da talakawa da kuma shugabanci. Baftismar Almasihu ita ce saƙon mala'ika na uku sa'ad da aka raba alƙama da zawan kamar yadda aka raba Isra'ila ta dā da amaryar Kirista wadda Almasihu ya aura a sa'ar shari'ar Isra'ila ta dā.

Lokacin daga 1844 zuwa 1863 shi ne daga Bahar Maliya zuwa tawaye na farko a Kadesh. 1844 shi ne ketare Bahar Maliya, 1846 kuma shi ne manna, alamar gwajin Asabar wanda dangin White suka ci nasara a cikinsa a 1846 lokacin da suka yi aure. A 1849 Ubangiji ya sake miƙa hannunsa a karo na biyu domin ya tattara mutanensa. Ya riga ya tattara su a lokacin saƙon mala'ika na fari sa'ad da na farkon allunan Habakkuk suka bayyana a tarihi, kuma an tsara alluna na biyu domin wannan manufa guda.

Teburin omega na 1850 an yi shi ne domin ya tara kuma ya gwada, gama abin da teburin alpha na 1843 ya yi ke nan. Mala'ika na fari yana da teburin, kuma mala'ika na uku ma yana da teburin, domin na fari shi ne alpha, na ukun kuwa shi ne omega. “Tebura biyu” alamu ne na mala'ika na fari da na uku—ba na na biyu ba. Lokacin annabci na “teburai” yana farawa da teburin mai kuskure, kuma yana ƙarewa da teburin marar kuskure. Tarihin da yake tsakanin teburin biyun shi ne tarihin mala'ika na biyu, inda aka ajiye jadawalin gefe har zuwa 1850.

Bayan shekarar 1843 ta ƙare a ranar 19 ga Afrilu, 1844, an ajiye jadawalin 1843 a gefe domin a lokacin ya yi kuskuren annabce shekarar 1843. Daga ranar 19 ga Afrilu, 1844 har zuwa 1850 babu

teburin Habakkuk. A tarihin mala'ika na biyu, babu jadawali kuma—Babila ta fāḍi. Alfa tebur ne, omega ma tebur ne, kuma tsakiyarsu shi ne fāḍuwar Babila; alama ce ta tawaye wadda ke da alaƙa da lokacin da babu tebur. Tsawon lokacin tarihi na teburan Habakkuk yana ɗauke da sa hannun gaskiya.

An misalta shekara ta 1850 da Sinai da kuma ba da Shari'a. An yi tunawa da wannan lamari ne ta Fentikos, lokacin da aka ɗaga gurasa biyu na kaɗawa. Tsarin ɗaga gurasa biyu na kaɗawa yana wakiltuwa ta bugawa da yaɗa jadawalin a watan Mayu na 1842, da kuma tarihin 1849 lokacin da aka shirya jadawali na biyu da 1850 lokacin da ya samu kasancewa a shirye. Ana wakiltar wannan lokaci a cikin layin Kristi a matsayin kwanaki hamsin daga tashinsa daga matattu har zuwa Fentikos, lokaci ne da aka raba zuwa kwana arba'in, sa'an nan kuma goma.

A shekara ta 1849 Almasihu yana miƙa hannunsa a karo na biyu, kuma a shekara ta 1850 allon Habakkuk na biyu ya samuwa, kuma aikin gwaji da yake kaiwa zuwa Kadesh ya ci gaba. A shekara ta 1856 gwaji na ƙarshe cikin gwaje-gwaje goma na Isra'ila ta ɗa ya iso sa'ad da aka wallafa sabon haske game da wahayi na annabci na tushe na Miller a mujallar motsin. Tsawon kwanaki dubu biyu da ɗari biyar da ashirin na annabci, daga 1856 har zuwa 1863, 'yan leƙen asiri suka shiga domin su leƙi kasar. A shekara ta 1863 suka zaɓi sabon shugaba domin ya mayar da su Masar.

Za mu ci gaba da waɗannan gaskiyoyi a talifi na gaba.

“A cikin wani wahayi da aka ba ni a Bordoville, Vermont, a ranar 10 ga Disamba, 1871, an nuna mini cewa matsayin mijina ya kasance mai matuƙar wahala. Nauyin kulawa da aiki ya rataya a kansa. 'Yan'uwansa masu hidima a aikin bishara ba su ɗauki waɗannan nauyaye ba, kuma ba su yaba wa ayyukansa yadda ya kamata ba. Matsa lamba marar ƙaƙƙautawa a kansa ya gajiyar da shi a hankali da kuma a jiki. An nuna mini cewa dangantakarsa da mutanen Allah ta yi kama, ta wasu fannoni, da ta Musa da Isra'ila. Akwai masu gunaguni a kan Musa sa'ad da suke cikin yanayi na wahala, haka kuma akwai masu gunaguni a kansa.” Testimonies, juzu'i na 3, 85.